

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗА РАД,
ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА
И СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА
14.09.2018.

Завршне примедбе и запажања министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зорана Ђорђевића:

Изнети завршне примедбе и запажања за нешто што је дуготрајни процес и чији се опипљивији успеси тек могу очекивати – помало је незахвално. Ипак, није ми намера да од тога одустанем и, штавише, желим да поделим са вама нека институционална и лична запажања, као и утиске са данашње дискусије.

Као што вам је познато, Република Србија се одлучила да стратешки циљ приступања Европској унији и свих реформи, које су у функцији достизања тог циља, хармонизује са реализацијом Циљева одрживог развоја. То је метод, који је до сада доносио резултате и који, због тога, не би требало мењати. Покушаћу да вам приближим овакво решење објашњењем о оствареним мерама, које се односе на Циљ одрживог развоја 8. (Промоција инклузивног и одрживог економског раста, запослености и достојанственог рада за све), који, пре свега, видимо кроз повећање продуктивности и подршку технолошким иновацијама и предузетништву.

Раст бруто друштвеног производа наше земље за период од 2010. до 2016. године у просеку је износио 0,5%. У 2014. години Србија још увек бележи негативан привредни раст и тек 2015. и 2016. године долази до напретка у економским и фискалним кретањима. Великим напорима, мудрим потезима Владе и партнера у социјалном дијалогу, огромном солидарношћу свих грађана и грађанки Републике Србије – успели смо да ове године остваримо раст од преко 4% бруто друштвеног производа. Мере и поступци предвиђени Националном стратегијом запошљавања за период од 2011. до 2020. године почели су да доносе резултате, тако да последњи показатељи говоре о мање од 12% незапослености. Стратегија за подршку малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период од 2015. до 2020. године, са Акционим планом, настала је на бази сличног документа ЕУ са циљем унапређења пословног окружења, унапређења приступа изворима финансирања, континуираног развоја људских ресурса, промоције

предузетничког духа и подстицања предузетништва жена, младих и социјалног предузетништва. Програми подршке samozapošljavaњу, које спроводи Национална служба за запошљавање, као мере активне политике запошљавања, обухватају стручну помоћ и средства у виду субвенција за samozapošljavaње, које у 2018. години износе 180 хиљада динара једнократно.

Младима се поклања посебна пажња. Током 2017. године у мере активне политике запошљавања укључено је 53.078 незапослених лица до 30 година старости од којих су 27.432 жене, што представља учешће од 36,50% у укупном броју незапослених лица укључених у мере активне политике запошљавања, односно 145.356.

Додатан број незапослених до 30 година старости, прецизније 3.539 лица, укључен је у мере активне политике запошљавања, а што подразумева обуку за тржиште рада, јавне радове и клуб за тражење посла при јединицама локалне самоуправе и филијалама Националне службе за запошљавање уз подршку пројекта из ИПА 2012 програмског циклуса. Све се то односи на Циљ одрживог развоја 8, а поред њега Циљ 5. (Родна равноправност и оснаживање жена и девојчица) тиче се учешћа жена на тржишту рада. У том смислу се већ неколико година и оквиру Националног акционог плана за запошљавање предвиђа подршка запошљавању посебно осетљивих, односно рањивих категорија жена где су у 2018. години издвојене: самохране мајке, жртве породичног насиља, жртве трговине људима, кориснице новчане социјалне помоћи и Ромкиње. Пружа се подршка женском предузетништву кроз обуке, доделу субвенција и менторинг и у складу са Стратегијом и Акционим планом за подршку развоју малих и средњих предузећа, предузетништва и конкурентности за период 2015-2020. године. У 2016. години родно буџетирање уведено је у област политике запошљавања. Национална служба за запошљавање располаже родно разврстаним подацима и води евиденцију незапослених лица по категоријама угрожености, а што је значајан податак у вези са једним од питања овог панела, који се тиче коришћења података и информација без чега, очигледно, не можемо извршити успешну евалуацију и планирање.

У фебруару 2018. године, у склопу јавних позива и конкурса за реализацију мера активне политике запошљавања у 2018. години, расписан је и посебни Јавни позив незапосленим припадницима ромске националне мањине за доделу субвенција за samozapošljavaње. Област запошљавања Рома посебно је обрађена у оквиру Стратегије за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период од 2016. до 2025. године, која је усвојена у мају 2016. године. Мере предвиђене овим документом донете су са циљем подстицања укључивања радно способних Рома на формално тржиште рада, подизање запошљивости, запошљавање и економско

оснаживање, посебно Ромкиња и оних, који припадају категоријама теже запошљивих незапослених лица. Пре тога, у 2017. години, мерама активне политике запошљавања било је обухваћено 5.140 незапослених Рома и Ромкиња, од који су 2.252 жене, што представља учешће од 3,54% у укупном броју незапослених укључених у мере активне политике запошљавања. Средствима из ЕУ фондова, односно ИПА 2012 програмског циклуса у мере запошљавања укључено је додатних 339 незапослених Рома и Ромкиња.

Укупан број пријављених незапослених особа са инвалидитетом на евиденцији Националне службе за запошљавање износио је 31. децембра 2017. године 22.254, од који су 8.316 биле жене, односно 37,40%, док је активних незапослених особа са инвалидитетом било 15.416 (6.037 су жене – 39,2%). Посматрано са аспекта нивоа образовања, најзаступљенија су лица са средњим нивоом образовања – 11.812 лица, затим лица без квалификација или ниским нивоом квалификација – 9.206, са вишим и високим нивоом образовања – 1.236.

У 2017. години, у мере активне политике запошљавања било је укључено 8.449 особа са инвалидитетом захваљујући подршци из ИПА 2012. Процењени ефекат на запошљавање особа са инвалидитетом након укључивања у ове мере износио је око 46%.

Даљи кораци на овом пољу могу се очекивати у правцу смањења трошкова рада. Реформа пореског система треба да омогући стварање повољнијег пословног амбијента и повећање броја нових радних места. Ова пореска реформа може имати позитиван утицај на смањење неформалне запослености. У циљу унапређења услова за рад на привременој основи, потребно је усвојити Закон о агенцијама за привремено запошљавање. Такође је неопходно даље подстицати развој и примену флексибилних облика рада, укључујући и рад ван просторија послодавца. Влада РС је у децембру 2015. године усвојила Национални програм за сузбијање сиве економије. Основни циљ Националног програма је смањење учешћа сиве економије у бруто друштвеном производу са 30,10% на 26,70%. Имајући у виду да је смањење обима сиве економије означено као један од стратешких приоритета државе, Влада РС прогласила је 2017. и 2018. за године борбе против сиве економије. Законом о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана и Законом о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање крајем 2017. године, продужен је период примене постојећих олакшица до 31. децембра 2019. године, у виду права на повраћај плаћеног пореза и доприноса на зараду у распону од 65% до 75%. Прописана је и нова олакшица за запошљавање лица која започињу са обављањем сопствене делатности. Наведене олакшице доприносе стварању повољнијих услова за привређивање, смањење трошкова пословања, отклањање сиве зоне у

области запошљавања и њено превођење у легалне токове и имају позитивне ефекте на запошљавање.

У циљу даљег развоја система социјалне заштите ради се на доношењу нове Стратегије развоја система социјалне заштите у Републици Србији за период од 2019. до 2025. године. У плану је и доношење Стратегије деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2019. до 2025. године. Ове стратегије би обухватиле кључне области: сузбијање последица сиромаштва, најбољи интерес деце и породице, подршка одраслим и старијим грађанима, посебно особама са инвалидитетом, стварање услова за развој одрживих и одговарајућих алтернативних услуга у заједници за старије, социјална интеграција особа са инвалидитетом кроз развој услуга подршке у заједници, развој мера за спречавање институционализације, напуштања деце и одвајања деце од породица. Урађен је и Нацрт закона о изменама и допунама Закона о социјалној заштити којим су прописане одредбе за оснивање Центра за децу, младе и породицу односно за имплементацију једне од интензивних подршки породици, као што је услуга породичног сарадника.

План је да се редефинишу саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге, које се пружају као вид помоћи појединцима и породицама, које су у кризи. Циљ измена и допуна Закона о социјалној заштити је праведнија расподела у оквиру буџетских могућности, ефикасне мере социјалне укључености за радно способне кориснике новчане социјалне помоћи, промена старосне структуре корисника, а боља таргетираност треба да доведе и до унапређења адекватности новчане социјалне помоћи.

Да подсетим, на крају, да добар део ових мера представља обавезу и припрему из Преговарачког поглавља 19, али и 23, односно из Акционог плана за примену Поглавља 23. Сва ова процедура, као што је речено, хармонизована је са поступцима везаним за Циљеве одрживог развоја из Агенде 2030.